

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre ————— 3 frt — kr.
Félévre ————— 1 frt 50 kr.
Negyedévre ————— 1 frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.
Egyes szám ára 7 kr.

Felolós szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyilttér sora 20 kr.

A lap megjelenik minden szerdán.

Uj aera kezdetén.

A mult héten frisitették fel uj erőekkel a városok és vármegyék kormányzó testületét, hogy a törvény-szabta kívánalmaknak elég legyen téve. Ennyi az egész. Magasabb czélok nem vezették a polgárságot, nem bir még népünk most sem azzal a politikai érettséggel, hogy ennél az aktusnál a nemzeti aspirációkat törekedjék érvényre emelni. Pedig itt volna az igazán helyén. Egy szabad, független gondolkozásu képviselő, mely nem bujkál a hatalom köpenye alatt, hanem lelkiismeretet csinál abból, hogy a közbizalom az ügyek vezetésére választotta ki, mig egyrészt kritikus pillanatokban nem ejt foltot a polgárság nevére, másrészt a jogoknak féltékeny őre, a nemzeti törekvéseknek előharczosa, a lakosok boldogulásának munkása leend.

Az eszélyességnek legelemibb követelménye, hogy azok választásának ki vezérszerepre, kik arra szellemi tulajdonaiknál fogva leginkább hivatottak, s kiknek jelleméhez a kétségnek árnyéka sem fér. A most lefolyt választásokból azt a tapasztalást merítettük, hogy ezt a szempontot figyelmen kívül hagy-

ták. Nem Szatmár városáról beszélünk, mert itt az eredmény a viszonyokhoz képest kielégítő, habár itt is akadnak mandátumok, melyek a pártatlan birálatot ki nem állják, hanem az ország nagy részében, jelesül vármegyénkben is szerencsétlen alakulások történtek, melyek egyáltalában nem nyújtanak reményt arra, hogy a párt és klikkérdek a közönség jogos kívánalmi mellett háttérbe fognak szorulni.

Az olyan egyének, kik hivatali állásuknál fogva szabad meggyőződésüknek nem adhatnak kifejezést, hanem kénytelenek abban az irányban mozogni, melybe őket az a bizonyos „szelid nyomás” hajtja, egyáltalában nem alkalmasok, hogy a nép érdekeinek képviselői legyenek. Nekik ugy kell táncolni, ahogy onnan felülről fujják. Már pedig azt nagyon jól tudja minden ember, aki egy kis műveltséggel bir és figyelemmel kíséri a politikai élet eseményeit, hogy az a melódia a nemzet fülének épen nem kellemes. Itt tehát a fel-frisítés által nem nyertünk semmit, ha csak az erőtlenséget nem lehet vivmáynak nevezni.

Nagyon jól tudjuk mi azt, hogy a hivatalos állásban levő egyének birnak azzal az intelligenciával, hogy ők első sorban volnának érdemesek

a nemzet közvéleményét képviselni, de mit ér ez az intelligencia, mit ér a nálok heverő tőke, ha nem szabad kamatoztatniok tetszésök szerint abban az irányban, mely az ő felfogásukhoz mérten a haza boldogságának leginkább volna megfelelő.

Ez a rendszer, mely most uralkodik elevenek és holtak felett, kényszerzubbonyt huzott reájok, megbénította cselekvő képességeket, csupán annyi szabadságot hagyván meg számukra, hogy a parancsszóra térdre hulljanak.

Ehhez járul azon körülmény, hogy olyanok is nagyszámmal vonulnak be a gyűlésterembe, kik anyagi helyzetöknél fogva kortesszolgálatokra vannak utalva, akik nem birnak sem azzal a látkörrel, sem azokkal a szellemi tulajdonokkal, melyek a közbizalom hordnokaitól megkivánhatók. Ezeket bármikor felhasználhatja a hatalom eszközül, hogy céljait a közakarat ellenére is keresztülvigye,

Nem akarjuk megelőzni a jövőt, de minthogy most egy uj aera kezdetén állunk, minden jóra való hazafinak le kell számolni a helyzettel. Azoknak az önzetlen, szabadgondolkozásu, jellemzilárd férfiaknak, kik az ősi kuriák otthonában nagy elődeik hazafiságán buzdulva

TÁRCZA

A mi gólyánk.

Nyári pihenőül egy kis udvari szobát választottam magamnak. Ide huzódtam a hűvösbe a nap heve és a por elől, mely felhő módjára hömpölygött utca hosszára.

Az utcák fái irgalmatlanul meg voltak nyirbálva. Ugyanis a községi tanács kidoboltatta, hogy ki-ki a saját háza előtti fakat megnyesni köteles. Nos tehát, hogy ez a munka minél ritkábban kerüljön elő, a derék polgárok teljesen megfosztották lombjaiktól a szegény fákat.

Ily körülmények között természetes, hogy csak a kora reggeli órákat lehetett üdítő sétákra felhasználni. Igen ám, ha lehetett volna! Ekkor meg a Bara posvány türhétlen kigőzölgése tartotta bevonulását.

Igy hát kénytelen voltam jó későn felkelni.

Már jó magasán járhatott a nap, mert már mutatója fél kilenczen állt, midőn egy napon szokatlan lárma hatott be szobám esendjébe.

— Fogjátok meg, fogjátok meg . . .

Eleinte azt hittem, éjjel van s valami csirkefogót hajszolnak (örvendek, hogy a „csirkefogó” szót egyszer valódi értelmében használhatom), de a másik perczen nagy robajjal pattant fel az ablakomat fedő vastábla s az erős napfényben kis öcsém nagyra nyitott mosolygó szemeit pillantottam meg. Bekandikált az ablakon s ujjongva kiabálta:

— Kari bácsi, keljen fel! megfotgák, megfotgák — s tapsolva tovább szaladt.

Már én is kívánesivá lettem s hirtelen magamra kapva ruháimat a történetek színhelyére, az udvar közepére siettem.

Ebben a pillanatban fogott hóna alá Annus néni, a fő konyha-művész nő valami nagy fehér madarat, mely erősen csapkodott szárnyaival.

— Ifijur, gólyát fogtunk! szólt.

— Enyje Annus néni, maga a gyerekek kedvéért mindenre képes. Jól tudja, hogy a gólyákat nem szabad bántani.

— Isten őrizzen ifijur, dehogy bántottam volna; az öreg ténsasszony is megmondhatja, hogy úgy esett le a lábaihoz.

— Igen, úgy volt, szólt az öreg ténsasszony, épen az udvaron keresztül haladtam, midőn a magasból hirtelen lábaimhoz esett

ez a gólya. Bizonyosan röptében érte valami baj. — De nini, véres a szája! . . .

— Csakugyan, mondám; nézzék csak, meglepetésünkben észre sem vesszük, hogy nyakán egy kis doboz van dróttal megerősítve. Bizonyosan e tehertől akart szabadulni a szegény, s esőre bele akadt a kötelekbe, mely véresre sebezte száját. Ezért nem birt röptülni.

— Hamar oldjátok le, szólt az öreg ténsasszony. Magának meg Annus néni legyen gondja, hogy a szegény állat kiheverje sebet s ne bocsássa el addig, mig helyre nem jó. — Gyerekek, közel ne menjetek, mert kivágja a szemeteket.

Nehéz dolog volt az összeesavargatott drótot széttépni, de sikerült végre s az akaratlanul továbbkínzott állatot alétan fektettük a föbe.

Mig Annus néni locsolgatta, élesztgette, addig a mi érdeklődésünk a titokzatos doboz felé irányult.

Mohón kaptunk a szaru lemezekből összetakolt doboz után s mindegyikünk feszített rajta egyet.

Ugyan mi lehet benne, kitől, honnan ered?

nyertek erőt és lelkesedést a nemzet jogainak védelmére, kettőzött éberséggel kell résen állani, hogy a megyéknek és városoknak kormányzó testülete arra a piedestálra emeltessék vissza, melyre a régmúlt időkben oly büszkeséggel szerettünk tekinteni.

Ne az egyéni vagy klikk érdekek tolassanak előtérbe, hanem a politikai alakulások minden fázisában a közczél, a népnek jóléte, úgy szellemi mint erkölcsi erőinek kifejtése lebegjen szem előtt, ezlegen mozgató erő a vezérszerepre hivatott egyének működésében. Így kívánja az igaz hazafiság, ezért fordul jobb-jaink felé esdő tekintettel a mélyen szorongatott nemzet.

Menjünk Amerikába.

Az urhatnáság, a korszellemből folyó élvezet és meggazdagodási vágy csodálatos erővel vonja az emberek egy részét az új világ felé. Hogy százan és százan pusztulnak el munka nélkül, lesznek nyomorék és koldusokká, hogy tönkre mennek ott és itthon egyaránt, ezt jóllehet tudják, nem gátolja őket a kivándorlásban. Elég, hogy egyeseknek sikerült némi vagyont, Isten tudja minő utakon és módokon szerezni, ez valóságos maszlag, melytől megbomlik még az egészségesebb gondolkodásuk agyveleje is. És napról napra nő a vállalkozók serege. Pedig ezt a népet nem a szegénység kényszeríti, hanem a mérhetlen kapzsiság. Hiszen itt mindenkinek van miből élni s épen ezért drága pénzért sem lehet munka erőt kapni. De azért mennek, inkább akarnak a más szolgálói, mint a maguk urai lenni.

Öreg szülők egyetlen gyámola, apró árvák kenyérkeresője, el kótyavetyélik, a mit nehezen szereztek s az összegyűjtött pénzzel mennek Amerikába. A kinek kedvez a szerenese, később maga után viteti hozzátartozóit, ezek többé nem is térnek vissza; a kinek pedig elborul szerenese csilloga annak, nincs mivel haza jönni többé; ő kinlódik ott, hozzátartozói itt, gyermekei

fel nőnek az utcán, elhagyatva mindenkitől s eldurvulva testileg, lelkileg, elrontanak másokat is. Mérhetlen anyagi, még több erkölcsi kár fakad a kapzsiság nyomában, elzüllemek, koldusbotra jutnak egész családok, kik azelőtt tisztességesen élhettek. De sem szép szó, sem jó tanács, sőt a mind sűrűbben jelentkező szomorú példák sem képesek eszméletre téríteni és lehűteni vándorlási kedvüket. Valósággal tótágast áll bennőka menőke és nincs eszköz, melylyel jobb utra lehetne őket terelni. Ha a jóra annyira fogékonyak volnának mint a mily törhetlen makaességgel ragaszkodnak elhatározásaikhoz, mint emberek lehetnének. Így pedig, hogy mily végtelen siralmas képe van az Amerikába vándorló községek erkölcsi állapotának, annak szomorú tüneteit csak az szemlélheti teljes mértékben, ki köztök él, s kinek köteleességéből kifolyólag is gyakrabban kell velök érintkezni. Egész generáció nő fel, kikben alig lehet nyomát találni az erkölcsi érzéknek. A mit az iskola és szószék épít, azt csaknem teljesen lerontja az a korlátlan szabadosság, mely szülőt és gyermeket egyaránt jellemez, az a divatos korszellem, mely már mindenfelé befurakodott s megtanított kicsit és nagyot végtelen értéket tulajdonítani a pénznek és sutba dobni minden jobb érzést, ha anyagi előnyökről van szó. S mindezt betetőzik az Amerikából hébe-korba hazavetődők „új eszmei“, az a végtelen durvaság, tekintélyt nem ismerő dölyf, cynikus közöny minden nemesebb iránt, a mely aztán, mint a himpor virágról virágra, belopódzik a gyermek, az ifju szívébe. S mikor már minden erkölcsi szemetet, melyet kiki magával hozott, szétszórta, akkor összeszedi a sátorfát és megy vissza, mert ott mindenki „Te“ és mindenki „Ur.“

Az itthon el zórt mag szép gyümölcsöt terem. A leány, kinek szülei nem képesek az örülség menő cifrázkodásban kedvére tenni, addig rágja a szülők fülét, míg eladnak ezt is, azt is s mehet Amerikába. Elmegy s az ilyen rendesen elveszett. Tönkre megy testileg, lelkileg.

Az ifju hozzá hasonló leányt elvenni nem akar, hogy gazdagot kapjon, elmegy

Amerikába mint mondják „egy kis pénzmagot szerezni“.

Asszony, ne boszants, hallám a minap e párbeszédet, mert hidd meg, ha el nem hallgatsz, itt hagylak.

Sohse beszélj olyan nagy hangon, replikázik a Xantippe, nem ijedek meg. Hamarabb itt hagylak én és bizonyára küldök annyi pénzt, mint te küldtél, mikor odavoltál. Különbén már beszéltem is azzal a jólelkű Mózsival, megveszi a tehenet akarmelyik perczen, egy kis pénzem is van, tavasszal mehetek. Eleinte csak zsörtölődnek, később mennek mind a ketten.

S teszük mindezt olyan könnyűvé, mintha csak a szomszéd faluba mennének. Igaz, a hatóság is könnyen adja, sőt elősegíti, mert csak ritkán lehet hallani, hogy valakitől az utlevelet megtagadnák, Különbén ezen segítenek. Egy kimegy, az visszaküldi az utlevelet, s kimennek vele hárman négyen. S mindez oly esendben történik, hogy az ember csak azt veszi észre, ez sincs, az sincs. Hol van? Elment Amerikába. És ha még ágról szakadt szegény vállalkozik, azon kevésbbé lehet csodálkozni, de mikor jólétben élők, sőt némi tőkepénzzel rendelkezők is nyakukba veszik a nagy világot, itt már csakugyan megáll az ember esze. De persze ez is a kor vivmánya: haladás.

Szegény öregeink, beh keveset is tudtatok ti a világ sorsáról, meghalt közületek sok, a nélkül, hogy átlépte volna a falu határát. És boldogok voltatok. Hová is tűnt az a szép kor, mikor a föld egyszerű népe beérte faluja határával s nem vágyott a nagy világba szerenését próbálni. Megelégedett az ő egyszerű, csendes otthonával s ha napjai leteltek, nem volt más kívánsága, mint pihenni a faluvégen elterülő akáczos temetőben szülei, rokonai között. Még meghalni is édes volt azon tudattal, hogy sirja nem lesz elhagyatott, örködni fog felette övéi szeretete. A szeretet, melynek részese volt életében, mely kísérője volt a küzdelmek és életgondok között, ott virraszt álmai felett továbbra is.

Kinek jutott volna akkor eszébe Amerikába menni? Hiszen a szomszéd vármegyébe

Végre a háznép egyikének sikerült előkotorászni belőle egy összehajtogatott papírost.

— Levél, levél — kiáltoztuk kíváncsian.

— Igen, levél — ismétlé Lajos s kiegyengetvén a papírost, általános „halljuk“ „olvassa“ elhangzások után kibetűzte a titokzatos levelet.

Sajnos, a tartalom oly gyarló, annyira érdektelen, hogy szó szerint való közlése fölösleges. — Ősi szokás szerint azzal a jámbor kívánsággal kezdődik, hogy „jó egészségben találják soraim.“ Elmondja továbbá, hogy kívánsai tudni, hogy áll a világ ott, a hová ez a gólya költözik. Ha csak lehet, úgymond, magyarul válaszoljanak, mert e levél Magyarországon költ B. megyében, Osztrova községben, Klatrapez János csizmadia házában az úr 1898-ik esztendejében. Annak rendje és módja szerint alá van írva az említett csizmadia, háztulajdonos s két segédje mint „indítványozók“.

Én tisztelem a csizmadia mestereket, bár csizmát nem is hordok, de ezt a levél historiát nem bocsátom meg nekik. Mintha csak azért tették volna ezt a „stiklit“, hogy azt a bizonyos „ne tovább a kaptafánál“ közmondást beigazolják.

Ha más valakinek jutott volna eszébe,

hogy a gólyák „szállítási vállalatánál“ levélileg megrendelést tegyen . . . még ez csak hagyján. De mikor egy politikus eszmadia megírja a tulvilágba, hogy milyen itt a termés, s hogy száraz az időjárás, ez unalmas! A levél fölött napirendre tértünk.

A gólya magához tért.

Annus néni nagy buzgóságában még a szárnyát is elmetszette, hogy annál könnyebben kezelhesse, meg nem gondolván, hogy az soha ki nem nő többé. . . .

Ott sétálgatott naphosszant az udvarban komolyan, bánatosan.

Egyszer, kétszer napjában megpróbálta szárnyait, egy darabig szaladt s aztán két arasznyi magasan végig szelte az udvart.

Mindennap próbálgatta, de magasabbra nem vihette.

Mily szomorú volt látni őt rabságában!

Ráakadt párja is, megtalálták a gólyafiak s ettől kezdve naponta eljöttek őt vigasztalni, felszálltak a kis ház tetejére s egyre kepelgettek a szegény rabnak. Hogy vigasztalták, hogy biztatgatták szegényt!

De a rab nem kelepelt vissza nekik. Feleletképen emelgette csonka szárnyait, végig vergődött az udvaron s aztán felnézett társaira, mintha mondaná:

Látjátok tehetetlenségemet.

Eleinte evett. Barátságosabb lett, tekintélyes lépkedésével az összes házi állatokat tiszteletre intette.

Még Linda is, Annus néni jobb keze a csirkefogásban, jó nagy félkört csinált, ha a gólya felé vitte utja.

Azt hittük, megszokik. Hisz a doktoréknak is volt gólyájuk, bejárt a szobába, s a tükörbe nézegette magát. . . .

Mikor a gólyák hozzáfogtak a nagy útra való készülődéshez, a miénk nagyon szomorú lett, mindig egy helyen állt s nem evett.

Egy délután eljöttek övéi — bucsuzni!

Sokáig kepelgettek. Talán siratták, talán a viszontlátás reményével vigasztalták, ki tudná azt megmondani?

Kora hajnalban a gólyák elröpültek messze, messze, tengerekre . . . s mire mi fölébredtünk, a mi gólyánk élettelenül feküdt a harmatos fűben . . .

Az én kis Laczi öcsém megint ott zörgött az ablakomon, félénken kinyitotta.

Szürke, ködös őszi reggel volt.

Laczi könnyes szemekkel csak annyit mondott:

— Kari bácsi, a gólya meghalt! —

Jákóhatni.

is akkora készülődés, pakkolódzás, végrendeletírás, több rendbeli rokon és baráti bucsuzás után indultak el eleink, hogy ma inkább mesének, mint megtörtént dolognak tartjuk egész életüket. És ha akad imitt-amott egy egy hirmondó a régi idők élő tanujaként, mikor látja ezt az örült hajszát, merész elhatározást, könnyelmű vállalkozást, melyet az unokák oly felvilágosult szellemében üznek, olyan furán csóválja meg fejét, mintha jobb szeretne ő is ott pihenni a régiek között. Hogy is ne szeretne?

Ne küldjetez nekem — fakad ki az öreg, — meghalok én már úgy is. Sokat fáradtam érettegek, azt akartam, hogy egykor betöltsétek helyemet, legyetek hű munkásai e földnek, melyet nagy küzdelmek árán tartottam meg számotokra. Ti most elmentek. Hát csak menjetek. Látom, titeket is elkábított az az átkos szellem, mely mindent pusztít, de semmit sem alkot. Nem jó a kevés, jobb lesz a semmi.

Igy beszél az öreg. Szegény aggastyán neked ugyan kevés örömed van az ifjabb nemzedékben. Hja! vén sas vagy már, miért is késtél el csapatodtól, látod, nem érted meg a fiatal óriások merész vágyait. Te boldognak érezted magad a régi egyszerűségben, nem bolygattak a nagyraevágás álmai, látod fiaidat felkeresték, ők most az álmaikat valóra akarják felváltani. El tehát Amerikába.

Az ólból kikerül a tehén, a jó lelkű Mózsai kész vevő, ez is, az is, elvándorol, kölcsön is kérnek, majd kikeresik Amerikában. Igy összegyül a kivánt összeg, most már mehetnek.

Az öreg szótlánul jön, megy, majd leül a falóczára, csak nézi, nézi, mint pusztul minden s mintha minden egyes elvándorolt tárggyal egy egy életerét metszenék el.

Ne sirjon apám — szól az idősebb fiu — küldünk mi pénzt, aztán többet is vehet, jobbat is.

Az öreg csak hallgat, csak hallgat, aztán kiapadnak könnyei, egyet bőlint s elötte álló fiának karjaiba hull.

Nem tudott megbarátkozni a gondolattal, hogy ő Amerikának nevelte fiait.

De azért csak mennek-mennek Amerikába.

(Dobó-Ruszka)

Károlyi

Zoltsák János emlékezete

(1835—1898.)

„A boldogság hona nem itt van számodra!
„Sóhajtásid szárnyán égbe szállsz fel — Oda,
Hol a tiszta lélek hófehér mezében
Angyalok karával énekelget szépen.
Csak ne olyan gyorsan!... még a földi élet
Sok nehéz munkára jelöle ki téged.
Törhetlen erővel végezd hivatásod,
Hogyha terhet érzed, ne csüggedj, hisz látod:
Mennyei örömhöz egyedül az juthat.
Aki megadással járja itt az utat!...

E sorokat írta Zoltsák János boldogult tagtársunk 1892. január hó 1-én egyik költeményében. Nemes lelkének e fénylő szellemszíkrajával mintha csak saját sorsát, saját életutját rajzolta volna le. Sóhaja szárnyain az ég felé szállva, nehéz munka között törhetlen erővel, nem csüggedő kitarással futotta meg életpályáját, melyet a Gondviselés számára kijelölt; s ha érezte néha annak terhét, jól tudta, hogy küzdelem nélkül nem lehet elnyerni a mennyei koronát. Mint pap és tanár 40 éven át küzdött a legmagasztosabb czélokért, Isten dicsőségért és embertársai javáért, oktatta, ne-

velte a serdülő ifjúságot, két emberöltő féltett reményeit, értelmiségének képviselőit, mint költő ihletett dalával lelkesített, föl-emelt; munkás, tevékeny tagja volt a társadalomnak, a magyar hazának. Nevét ugyan nem ismerte a nagy világ, szerényen élt, kis körben működött, de dusan kamatoztatta szelleme kincseit, áldásos egyesületeknek vetette meg alapját, melyek mint termékeny melegágyai a művelődésnek, talán évszázadok multán is tiszteltté fogják tenni nevét.

Méltó azért, hogy e diszes körben, melynek egyik érdemes tagja volt, meggyujtsuk sirja fölött az emlékezet világát. Életében szeretettel ölelt át mindenkit, szeretetének melegével különösen elárasztott engem, vele együttműködő fiatalabb kartársát, kétségkívül ez az egyedüli ok, a mely miatt az Irodalmi kör megtisztelő bizalma folytán nekem jutott a szerencse, hogy életét, sokoldalú tevékenységét, jellemének kiváló vonásait gyöngé szavammal vázoljam.

Legyen emlékének szentelve e néhány percz, s ha gyöngeségem csak halvány vonásokkal lesz képes visszatükrözni munkás életét, a hiányokat pótolja ki az a szeretet, a melylyel emlékének áldozom.

* * *

Zoltsák János 1835. december 25-én kárácsony ünnepén született Bozson Ungmegyében. A mikor a végtelen isteni szeretet az emberiségnek legdrágább ajándékát adá, akkor ajándékozta őt a Gondviselés a jámbor iparos szülőknek, kik mintha jelezni akarnák a gyermek jövő élethivatását, a keresztségben az Ur legkedvesebb tanítványát, a szeretet apostolát választák védőszentje gyanánt.

Sokszor beigazolt tapasztalati igazság, hogy a gyermek lelkülete, jelleme a szülők példája, élete után alakult; így Zoltsák jelleme főbb vonásainak forrását is már a bozosi szülői háznál megtaláljuk. Atyjától, ki a br. Horváth-féle uradalom ács mestere, a munka embere volt, korán megtanulta, hogy a munka az emberi élet egyik sarkalatos kötelem; míg édes anyjának mély vallásossága már a legzsengőbb korban szívébe becsopogtatta az isteni félelmet, mely nélkül nincs lelki béke, nincs áldás, nincs az életnek értelme. A bozosi kis tanyán, hol a magyar alföld a keleti Kárpátok erdős koszorujával öszeér, hol dusan tenyészik az aranykalász, a mezei virág, s zavartalanul csattog a csalogány, ismeri meg, midőn elméje nyiladozni kezd, a szép természetet, mely megragadja, mélyen belevésődik lelkébe annyira, hogy ifju és férfikorában is annak nagyszerűségeit rajzolja, festi legszivesebben, szebbnél szebb költői képekben.

A játszi gyermekkort nemsokára a komoly tanulás korszaka követi, s a jó szülők, hogy élénk felfogásu egyetlen fiu gyermeküket képeztessék, Ungvárra tették át lakásukat, beadták az elemi iskolába. Ungvárt végzé az elemi majd a gymnáziumi 6 alsó osztályt, jóviseletével, jeles előmenetelével hálálván meg szüleinek szerető gondjait. Itt nyilatkozott meg először ideális hajlama nem csak a költemények tanulása és szavalása iránti különös előszeretetében, hanem verselő szárnypróbálgatásaiban is, melyet V-öd, VI-od osztályu iskolatársai előtt önértetes lelkiörömmel olvasgatott fel. Gymnáziumi tanulmányai alatt érlelődött meg lelkében az isteni kegyelem hívásának tudata, hogy lelke hajlamát követve élethivatásául

a papi pályát válaszsza. 1849. augusztus havában Szatmárra jött, a papnevelő intézetbe való föl vételért folyamodott, de igénytelen kis termete miatt ezuttal mellőzve lett. A csalódás nem csüggesztette el, inkább fokozta akaraterejét. Mivel Ungváron csak hat középiskolai osztály volt, a bölcseleti tanulmányok végzésére a szatmári püspöki lyceumba lépett, hol szülei anyagi helyzetén könnyíteni akarván, nagybárá conditiokból tartá fenn magát, 1852-ben végre forró vágya teljesült, bold. eml. Hám János püspök a szép tehetségű ifjut a növendékpapok sorába vette föl.

A kinek lelkében meg van a hivatás komoly tudata, a kiből nem hiányzik a cselekedni vágyó munkakedv: az nem elégszik meg a kötelem kimért teljesítésével, hanem serény öntevékenység által is képezni törekszik önmagát, hogy lelke egész erejével szolgálja egyházát és hazáját. A szabadságharc leveretése után új életre kelt nemzeti nyelvnek és irodalomnak alig voltak lelkesebb ápolói, mint a magyar Sion ifju levitái, kik a szeminárium falai között irodalmi iskolákat, köröket alkotva, művelték a hazai nyelvet, irodalmi tanulmányokkal töltötték szabad idejüket. Zoltsák rokonlelkűek társaságában találta magát. Társaival együtt szabad óráiban a theologiai tárgyak mellett nagy buzgalommal olvasgatta a magyar költők és írók műveit, majd tudván azt, hogy az egyesülésben és kölcsönös támogatásban nagy erőforrás rejlik, s az irodalmi önművelés hatalmas fegyvert ad a pap kezébe a hit igazi védelmére, a nemzeti és vallásos műveltség előbbrevitelére, 11 lelkes társával együtt 1856. február 22-én megalakította egyházmegyénk növendékpapjainak egyházi-irodalmi iskoláját. Sz. Alajos égi pártfogásának aegise alatt kettős czélt tűzött ki a kör, egyrészt a hittudományok és a szép irodalom, másrészt a magyar nyelv művelését. Bár Z. volt a buzditó szellem, a lelkesítő központ, nem fogadta el az elnökséget, hanem megelégedett a főjegyzői tiszttel.

Irodalmi tevékenységének bölcsője, mint maga sokszor bevallá, e kis kör volt, a sz. Alajos társulat, itt olvasta fel költeményeit, bírálatait, innen merített lelkesedést későbbi, szakadatlan irodalmi működéséhez. A sz. Alajos-társulat az ő lelki örömeinek egyik állandó forrása lett, midőn látta, hogy az általa elültetett esemete daczolva az idők viharaival virágzó fává fejlődött, mely 42 év óta egyházmegyénk fiatalabb papságában felbresztvén az írói tevékenységet, az irodalom és hitélet mezején gazdag gyümölcsöket hozott.

A theologiai tanfolyamot elvégezvén, mivel fiatal kora miatt az áldozó papi rendet még föl nem vehet, b. e. Hám János püspök őt udvarába fogadta, s az actuariusi hivatallal bizta meg. Egy teljes évet töltött a szentéletű főpásztor oldala mellett, közvetlen közelből érezte szeretetteljes jósága melegét, látta anyagi szelidségét, hősiességét, gyakorolt erényeit, melyeknek varázsa által megkapva, nem egyszer mondogatta, hogy a szent püspök magasztos példájából egy év alatt többet tanult, mint évtizedek alatt a könyvekből. A nagy főpásztor emléke iránti kiváló tiszteletét bizonyítja nemesak „Hám János emlékezete“ czimű ódája, hanem egy másik máig is meglevő kézírata, melyben „Emlékezés Hám János szatmári püspökre“ czim alatt a nagy

főpásztor sz. életéről szerzett közvetlen benyomásait örök emlékül följegyezte magának.

Édes atyja e közben elhalálozván, özvegyen maradt jó anyja iránti szerető ragaszkodása arra sarkalta, hogy elhagyja a püspöki aulát, és az akkor 8 osztályúv rendszerezett ungvári kir. kath. főgymnasiumnál felállított egyik tanári székért folyamodjék. A sz. püspök teljesíté óhaját, s mint végzett theologus 1857-ben főgymnasiumi helyettes tanár lett, jóllehet, csak 1859. márcz. 16-án lépett mint fölszentelt pap az Ur oltára elé.

Ungvári főgymnasiumi tanárságával kezdődik életének második szaka. Ez a küzdő tér, melyen a Gondviselés akarata szerint 30 évig kelle munkálkodnia. A magyar nyelv és irodalom tanításával bízták meg, kiválóan fontos hivatás, a legnemzetesebb ügynek a hazai nyelvnek ápolása, gondozása volt kezeire bízva épen abban az időben, a midőn a magyar szabadságharc lezajlása és az azt követő elnyomatás után a félve ápolott nemzeti irodalom volt a nemzeti eszme egyedüli képviselője; midőn az idegen nemzetiségi veleitások és elnémetesítési törekvések megsibbaszták a hazafias érzést, midőn mint maga mondá egyik beszédében, „a hazafiság bűnnek bélyegeztetett, a szabadszólás tiltva, a nemzeti dicsőség elhallgatása parancsolva volt.”¹⁾

Zoltsák sziklaszilárdan és eredményesen állotta meg helyét. A hazafias érzéstől teljesen áthatott kath. magyar pap, a lelkes irodalom tanár rettenthetetlen harczosa volt a nemzeti ügynek, s méltán kiérdemelte azt a sokatmondó jellemzést, melylyel egyik régi barátja és költőtársa Komócsy József őt megtisztelte, hogy „a magyar nyelvnek legmagyarabb tanára.” Költőtársának e hiven jellemző szavát elismerte mindenki, ki működését figyelemmel kísérv, beigazolták tanítványai, még azok is, kik a szülői háznál idegen nyelvet, idegen szellemet szívtak be az anyatejjel, a gymnasiumból kilépve azonban a magyar nemzeti ügynek lelkes harczosai lettek valamennyien. Igaz, hogy a nemes munkában résztvettek többi hazafias kartársai is, s hogy egy évtized mulva a 67-iki kiegyezés meghozta a nemzeti ügy diadalát, de kétségkívül az érdem orozslánrésze még is az övé, ki három évtizeden át nemszűnő buzgalommal, a magyar költészet és irodalom lelkes tanítása közvetlenségével lehelte tanítványai lelkébe a magyar nyelv iránti lelkesedést.

(Folyt. köv.)

Ritka kihallgatás. A vatikán aligha látott még olyan tarka csoportot, mint amilyen mult hó 18-án délutá gyűlt össze a Sala Clementinában, a pápa termeinek előcsarnokában. Volt itt először 33 erithreai lakos, köztük rab-szolgaságból kiszabadított fiuk és leányok, benszült papok és apácák, kiket sz. Vincze monteoni kapuczinus atya és a pizai sz. Anna congregatio néhány apácája vezetett: azután 16 nő Indiából, közöttük több apácza a mad-rasi kolostorból a ferencz-rendi missio apácák vezetése alatt, továbbá 14 chinai Santung-, Sanzi- és Senziből, kiket Fagolla, minoritarendi cz. püspök és apostoli helynök vezetett Neltuná Pius és Fazil, ugyanazon rendhez tartozó atyákkal; 26 fiu és leány a felső egyiptomi Thebából és Asdiutból, P. Richard, flórenczi ferencz-

¹⁾ Zoltsák beszéde Szieber E. jubileumán. 1883. máj. 31-én.

rendi atya és a lombardiai ferenczrendi missio-apácák vezetése alatt, 7 beduin a Jordánontuli pusztából P. Maufred, mondovi francziskánus atya vezetése alatt, ferenczrendiektől vezetett 9 gyermek Jeruzsálemből és Bethlehemből, 3 benszült Mattogrotto vidékéről szalezianus missionariusok vezetése alatt és végül a tabo törzshöz tartozó 8 indiángyermek Koliviából, kiket P. Gianuchini, ferenczrendi atya vezetett. A pápa szűkebb udvari kíséretével $\frac{3}{4}$ 4 tájban lépett a terembe, melyben ez a leirt társaság a falmentén fel volt állítva s hordozható nyilt széken vitette magát körül. Ő szentsége a sz. földről érkezett csoportnál kezdte, azután jöttek a chinaiak, kik egy tömb nyers ezüstöt aján-dékoztak a szentatyának szép diszes tartóban és himzett szőnyeget, melyen a chinai francziskánusok hódolata volt olvasható. Ő szentsége azt az óhaját nyilvánította, hogy szeretné ennek fordítását hallani s egyik kínai papnövendék azonnal elmondta latinul, mire Ő szentsége legmagasabb meglegedésének kifejezése mellett fogadta el az ajándékot. Ezután a beduinokra került a sor, kik különféle ajtatossági tárgyakra kértek áldást a szentatyától, amit a többiek is tettek; erre az indiai leánykakat mutatták be a szentatyának, kik nagyon feltűntek viseletükkel és Ő szentségének kézimunkájukat, egy művészi himzéssel ékített al-bát ajándékoztak. Azután az erythreabelieket mutatták be, kiknek sorában két áldozópap volt. Egy öt éves élénk kis leány, ki jól beszél olaszul, költeményt szavalt el, melylyel a sz. atya nagyon meg volt elégedve s ennek jeléül a gyermeket megczirógatta. Utoljára maradtak a felső-egyptomi leányok, kik közül egyik gazdagon himzett szőnyeget nyújtott át, melyhez a turini muzeum-ban őrzött egy egyiptomi papyrus szolgál-tatta a mintát. Üdvözetet is olvasott fel, mely a szőnyegbe is behimzett ezen szavakkal végződött: „Ubi Petrus, ibi Ecclesia, et fiat unum ovile et unus Pastor.” Miután még a szentatya a missionariusoknak és missio apácáknak nehéz, de érdemszerző hivatásukhoz szerencsét kívánt s az egész gyülekezetre apostoli áldását adta, $\frac{3}{4}$ 5 óra tájban magántermeibe vonult vissza.

Hirek.

Mély tisztelettel kérjük mélyentisztelt elő-fizetőinket, szíveskedjenek előfizelési díjaikat és a hátralékokat kiadó hivatatalunkba beküldeni, hogy az év végének közeledésével számadásainkat lezárhassuk.

Ő felsége jubileumán a mult pénteken a székesegyházban ünnepélyes nagymise volt, melyet ő méltósága a püspök ur mondott. Teljes díszben vonult ki az egész tisztikar *Habrovsky* és *Ludmann* ezredesekkel, a nagytöplom előtti téren zászló alatt a legénység volt felállítva, amely igazán festői látványt nyújtott. Ott voltak a cs. és kir. hadsereg, a honvédség, a méntelepi huszárok és a esendőrség. Jelen voltak a szentmisen az összes hivatalos testületek, a kir. törvényszék elnöke és birái, a polgármester és a városi hatóság, a kir. járásbiróság, kir. ügyészség, közjegyző, kir. adóhivatal stb. képviselői, a kath. fi- és leánynevelő összes intézetek növendékei tanáraik és tanítónők vezetése alatt. Szent mise után ima hangzott fel Ő felsége életéért, melyhez mindenki bizonyára szívének legbensőbb érzelmeivel csatlakozott. A templomi ajtatosság után a tisztikar a Deáktéren gyűlt össze, kiknek körében az ezredesek megjelenvén, kiosztották a jubileumi emlékméket. Erre a katona zenekar tagjai mel-

lett megkezdődött a diszfelvonulás a helyőrség laktanyáiba, hol aztán a legénység kapta meg az emlékméket. Délben a honvédségi laktanyában diszebéd volt, melyre városunk intelligentiájának jórésze hivatalos volt. Számos felköszöntő fűszerezte a jó hangulatot, ebéd alatt a honvéd zenekar játszott.

Katonák kitüntetése. Ő felsége jubileuma alkalmából *Kotaucsek* Henrik honvéd őrnagynak a katonai érdemkeresztet adományozta és megengedte, hogy legfelsőbb meglegedése kis és nagybarkóczy *Barkóczy* Ferencz I. oszt. honvéd századosnak tudtára adassék; - *Erdey* Lajos honvéd őrmester a koronás ezüst érdemkeresztet nyerte. Derék katonáink kitüntetése felett igazán örvendünk, szolgáljon e tény buzdításul a hadsereg minden tagjának, hogy a hűség és kötelmek lelkiismeretes teljesítése nem marad méltó jutalom nélkül.

A főispán körútja. Vármegyénk főispánja, *Hugonnay* Béla gr. mult héten tette meg hivatalos látogatását N.-Somkut vidékén. Hidegkuton a vidék egész intelligentiája megjelent tiszteletére és *Thoma* László főszolgabíró üdvözlő szavakkal fogadta. Nagy-Somkuton hasonló ünnepeltetésben részesült, hol *Papp* István ref. lelkész intézett hozzá beszédet. A főispán gr. *Teleky* Sándor vendége volt. Délután a különböző küldöttségeket fogadta. Ugy itt, mint F-Bányán megvizsgálta az összes hivatalokat.

Kitüntetett apácza. *Brunner* Matrona, a paulaiszent Vinczéről nevezett nőszerzet szatmári anyaházának tagja, a budapesti szerzetes ápolónők főnöknője Ő felsége 50 éves uralkodói jubileuma alkalmából az Erzsébet éremmel lett kitüntetve.

Polgármester választás volt mult hó 30-án Máramaros-Szigeten, mely alkalommal *Szerény* György tb. várm. főjegyző neve került ki győzelmesen az urnából 86 szavazattal *Gavallér* Lajos 43 szavazata ellenében.

Gyászhir. *Nagy* Vincze, ki hosszú időn át volt szinigazgató, pár év óta mint tejjgazdasági felügyelő működik a földművelési miniszteriumban, tegnapelőtt szívszelhűdés következtében a fehérmegyei Polgárdin hirtelen elhunyt. Ismert alakja volt a fővárosi író és művész világnak, miért is elhunyt általános részvétet keltett. A boldogult városunkba való, fia *Nagy* Vincze nyug. képezdei igazgatónak, itt van a család bölcsője, itt laknak testvérei is, kik társadalmunknak valamennyien tekintélyes alakjai. Az elhunytat, kit életének 42-ik évében, férfi korának virágában ért utól a halál, ma délután helyezik örök nyugalomra Budapesten. — Csupaki *Csoók* Bálint, kir. ítélőtáblai nyug. bíró e hó 5-én a Halmihegyen életének 75-ik, boldog házasságának 42-ik évében elhunyt. Kiterjedt rokonság gyászolja. Ma délelőtt helyezik Kőkönyösdön holttestét nyugalomra.

Szép kitüntetés érte *Vodicska* Imrét, a szatmári egyházmegye áldozópapját, ki már mintegy két éve a miniszterelnöki sajtóirodában mint a szlav nyelvek fordítója működik. Ő felsége ugyanis legközelebb a miniszteri segédtitkári czimet és jelleget adományozta neki, miből az látszik, hogy fellebbvalói elismeréssel vannak iránta, hogy dicsérettel tölti be azt a hivatást, melyre kiválasztották. Gratulálunk.

A németi ev. ref. lelkészi állás betöltése iránt már megindult a mozgalom. Kombinációban van *Biki* Károly esperes, *Varga* Lajos, *Fábián* Károly, *Papolezy* Zoltán és dr. *Márk* Ferencz, *Pótor* Elemér helybeli segédlelkész. *Márk* Elemérrel sokan rokonszenveznek, ki tanulmányait az edinburgi és jeni egyetemeken végezte, s a lipcei egyetemen tudorá avatott. *Pótor* Elemér

érdekében, mint halljuk, aláírásokat gyűjtenek. Többen *Biki* Károly esperest kívánják meghívni pályázaton kívül.

Sárközön mult hó 29-én be akartak törni br. *Vécsey* kastélyába, mely alkalommal csak a fiatal Miklós báró volt odahaza. A jómadarak azonban nem vihették végbe szándékukat, mert a házőrző ebek nagy lármájukkal figyelme-sekké tették a tisztséget és az urasági cselé-deket. Amint *Wagner* János számtartó kisietett szobájából, a kastély előtt egy embert pillantott meg, a kit a sötétségben nem ismert fel. Midőn megszólította a gonosztevőt, ez kést rántott elő és *Wagner* felé szurt, de csak a ruhá-ját hasította fel, azután revolverével lőtt a számtartóra s a sötétségben elmenekült. Bizo-nyára czinkostársai is voltak, kiket azonban nem látott senki, valószínűleg ezek törték fel néhány héttel előbb Sárköz-Ujlakon a takarékpénztárt, honnan 130 forintot raboltak el.

Gyászhir. *Fesztory* Gyuláné szüül. *Petrásovics Sziklafi* Anna nyír császárii gör. kath. lelkész neje hosszas szenvedés után elhunyt Nyír-Császáriban (Szatmár) életének 44-ik, házasságának 24-ik évében f. évi nov. 22-én. Temetése 24-én d. u. volt. Az árván hagyott gyermekek fájdalma és vesztesége nagy. — Legyen nyugalma boldog és emléke örök! — *Matyasovszky* István nagyszőlősi birtokos neje, szül. *Dobay* Erzsébet e hó 1-én életének 38-ik, házasságának 22-ik évében elhunyt. Temetése nagy részvét mellett történt.

A szatmárvármegyei tanári kör vasárnap Nagy-Károlyban felolvasó gyűlést tartott, melyen városunkból *Ratkovszki Pál* igazgató, a kör elnöke; *Orosz Alajos* titkár, *Löffler József* pénztáros, *Sarmaságh Géza*, dr. *Fechtel János*, *Lehóczky József* és *Jaskovics Ferencz* tagok vettek részt, Nagy-Bányáról szintén hét tanár jelent meg. A gyűlés tárgyát a görög nyelv egyöntetű tanításának módszere képezte, mely körül élénk vita fejlődött ki. Tanáraink közül az eszmecserében *Ratkovszki*, *Sarmaságh* és dr. *Fechtel* vettek részt jelentékenyen. Délben a 14 tanár a piaristák vendége volt, hol számos felköszöntő történt.

Megyebizottsági tagok lettek még ismerőseink közül Ung megyében a lapunk mult számában említettekén kívül *Kusnyír Gyula*, *Blázsek Géza*, *Szabó József*. *Ubreszen*, — mint tudósítónk írja — a 10 község teljes összetartása mellett *Fialkouszki József* plébános és *Leitner Ede* gr. kath. lelkész nagy szótöbbséggel lettek megválasztva.

Emlékeztetés. A szatmárvármegyei Gazdasági egyesület által a földmivelésügyi m. kir. miniszter támogatásával rendezendő téli népies irányu gazdasági felolvasások ez idei programját, mint már lapunk mult számában közöltük Szatmáron holnap délután 1/23 órakor a város háza nagytermében *Abonyi Károly* nyiregyszázi gazdasági vándortanár kezdi meg. Kívánatos, hogy a gazdaosztály minél tömegesebb látogatásával biztosítsa ezen előadások sikerét.

A Szécheuyi-társulat igazgató választmánya legközelebb tartott ülésében *Majos Károly* indítványára behatóan foglalkozott azon eszmével, miként lehetne a társulatba pezsgő életet önteni. A módzatok megállapítására egy bizottságot küldött ki, melynek tagjai: *Majos Károly*, *Ilosvay Endre*, *N. Szabó Antal*, *Böszörményi Károly*, *Hérmán Mihály*, *Jaskovics Ferencz* és *Ferenczy János*. Kihátásunk van rá, hogy ez a pezsgő élet nemsokára egész nagyságában fog megnyilatkozni a farsangon, midőn az egyesület a város és megye intelligenciáját egy fényes táncmulatságon fogja összehozni. A választmány fedezet hiányában az apai és vámfalussi állami iskolák és a nagybányai nőegyleti ovoda segély iránti kérelmét nem teljesíthette. Váraljai *Izabella*

és *Czinczás Mártonné* részére egyenkint 25 ft segélyt megszavazott. A gyűlések ezután minden hónapban a második szerdai napon d. u. 4 órakor fognak tartatni, hogy a vidéki tagok is részi vehessenek.

A esongrádiak üdvözlője. Szentestől, Csongrád megye székvárosából egy üdvözlő irat érkezett vármegyénkhez azon hazafias magatartásért, melyet az ismeretes átirattal szemben tanusított. Mig ez a levél az egyszerű magyar nép őszinte és romlatlan gondolkodásmódjáról tesz bizonyosságot, másrészt azt is igazolja, hogy a közvéleményt ott sem lehet azonosítani a felsőbb parancsra megnyilatkozott hivatalos vármegyével. A levél szószerinti szövege a következő: Tekintetes Köztörvényhatóság! Szívünk és lelkünk az öröm sugarai hatják át a Tekintetes Köztörvényhatóság ama ténye fölött, hogy ama mondva csinált Csográd megyei feliratot sutba dobni kegyeskedett, mert az nem az igazi csongrád megyei nép véleménye, az csak a hivatalserég és kenyérsóvárgók szavazata. Az igazi Nép Csongrád megyében is úgy érez, mint a Tek. Törvényhatóság. Legyenek üdvözölve általunk! Érezzenek és tegyenek velünk és mellettünk mindég és mindenekben úgy, mint az igazi nép érdeke kívánja. Maradtunk a Tekintetes Köztörvényhatóságnak Szentest, 1898. nov. 25-én, falázatos szolgálai: Csongrád megye székvárosa, a szintén 48 népkör választmánya nevében és megbízásából: *Katai Pál János*, Kör elnök.

Rendkívüli közgyűlés volt, illetve annak kellett volna lenni tegnapelőtt az erdővásárlás ügyében. Városcopyáink azonban felé se néztek a tanácssteremnek, így el kellett halasztani e hó 15-re, mikor is a megjelentek tekintet nélkül számarányukra határozni fognak. Minden esetre megrovást érdemlő közönyösség az ilyen, hogy midőn a városnak igen fontos ügyéről van szó, a képviselő urak szívesebben pipálnak odahaza ebben a nyirkos decemberi időben, mintsem eleget tennének annak a kötelességnek, melyre őket a közbizalom kiválasztotta. Pedig nem kis szegény erre a testületre, hogy rendszabályokról szükséges gondoskodni, melyek által a hanyag bizottsági tagok kötelmeik teljesítésére kényszeríttessenek. Ezt az eszmét vetette fel *Farkas Antal*, ami a közügy érdekében csakugyan kívánatos.

Jogász bál lesz Debreczenben jan. 18-án. Bálányának főispánunk nejét sikerült megnyerni. A rendező bizottság elnökei városunkban is látogatást tettek, honnan *Ó méltóságától* a püspök úrtól, *Galba Lajos* tövsz. elnöktől, *Ludmann* ezredestől, a polgármestertől és több előkelő családtól sok szép ígéretet vittek magokkal. Hiszszük is, hogy sikerülni fog.

A Kölcsey-kör évkönyvszerkesztő bizottsága a mult szombaton dr. *Fechtel János* titkár elnökle alatt ülést tartott, melynek tárgyát az évkönyvbe felveendő cikksorozat megállapítása képezte. Az évkönyv januárra meg fog jelenni, mikor is a megtartandó közgyűlésen a tagok közt szétosztatik.

Érdekes újdonsága lesz f. hó. 10-én színházunknak, *Thury Zoltánnak*, a tehetséges fiatal írónak nagy sikert aratott darabja a „Katonák” fog színre kerülni. A darab teljesen oló van készítve s előadásától nagy sikert várnak.

A farsang előhírnöke. A nőegyesület elhatározta, hogy jan. 7-én a Vigadóban táncmulatságot rendez, mely hangversenynyel lesz összekötve. Ételek és italokról jutányos áron maga a nőegyesület fog gondoskodni. Minden luxust mellőzni kívánnak, a hölgyek a legegyszerűbb ruházatban fognak megjelenni.

Vármegyei bizottsági tagok választása. A f. évi nov. 28., 29. és 30-án megtartott választások alkalmával a következő bizottsági tagokat

választották meg, az eddig beérkezett jelentések szerint. A nagyari választó kerületben: *Eszenyi László*, *Biky Károly* (uj tag) és *Pap József* (uj); az aranyosmegyesiben: *Kereskényi Sándor* (uj), *Pásztory Jenő* (uj); az erdődiben: *Baber József* (uj) és *Pitner Menyhért* (uj); a gacsályiban: *Madarassy Sándor*, *Györy Zsigmond* és *Dollák Gusztávot*; a lázáriban: *Nagy Elek* és *Kerekes Mihályt*; udvariban: *Papp Mór* (uj) és *Madarassy Zoltánt*; a nagykarolyi I. választó kerületben: *Janitzky Albert*; az avasujfalusiban: *R. Nagy Sándor* és dr. *Ecsedi Gedeont*; a bati-ziban *Jakó Endre* és ifj. *Fényes Pétert* (uj); erdőszádaiban: *Hengye Gergely* és dr. *Hengye Tituszt*; a nagydobosiban: *Fodor Mihály* (uj) és *Gönyey Istvánt* (uj); a kismajtényiban: *Bodoky Béla* és *Egely Mihály* (uj); a mérkiben: *Heidenhoffer György* (uj), *Róthveiler József* (uj) és dr. *Csánk Istvánt*; a matolcsiban: *Szolomájer Lajos* (uj); a fülesdiben: *Bottnyik György*, *Csoknyai Gyula* (uj) és *Baka Ferenczet*; a m.-szalkaiban: *Ilosvay Endre* és *Jeszenszky Sándort*; a nagyecsediben: *Blum Mór* és *Berey Józsefet*; a kocsordiban: *Komoróczy Jenő* és *Bernát István* (uj); a s.-m.-berkesziben: *Kemény Alajos* (uj) és *Márk Jakobot*; a madarásziban: *Márkus Lajos* (uj) és *Millián Jánost* (uj); a f.-boldádiban: *Galba Lajost* (uj); az atyaiban: *Hámon János* (uj) és *Gönczy Antalt* (uj); a nagyszokondiban: *Bolkis György* (uj) és *Kölcsey Rudolfot* (uj); a farkasaszóiban: *Marchis Romulus* és *Pap Lászlót* (uj); a remetemezőiben: *Neupaer János* (uj), *Jeszenszky Béla* (uj) és *Peleskey Pált* (uj); a sárköziben: *Giszvein István* (uj) és *Fekete Lajost*; az ombódiban: *Lüervald Gyula* és *Balog Lajost* (uj); a király-daróciban: br. *Vécsey Bélát* (uj); a kraszna-bétekiben: *Sarkady Lajost* (uj); a szinyér-váraljaiban: *Fényes Béla* és *Uray Bertalan* (uj); résztelekiben: *Brán Gyula* és *Izsák Dezsőt* (uj); k.-homoródiban: *Szuhány Ödön* és *Papp Endrét*; az érendrediben: *Komoróczy Miklóst* és dr. *Falussy Árpádot* (uj); az avasujvárosiban: *Nagy Imrét*; a kőszegremeteiben: *Dohy Lajos Mihály* és *Pálos Konrádot* (uj); a nagybányaiban: *Gellért Endre* és dr. *Miskolczy Sándort*; a nagysomkutiban: *Eötvös Róbert* (uj) és *Barna Benőt* (uj); bórvelyiben: *Bodoky Gyula* és *Bodoky Kálmánt*; csengeriben: *Sujok Ede* és *Kun István*; porcsalmiban: *Zoltán Lászlót*; vetésiben: *Gyene Lajos* (uj), *Papoczy Zsigmond* (uj); és *Sárközi Andort* (uj); a jóháziban: *Anka Pál* és gróf *Teleki Sandor*; a f.-bányáiban: *Gábor Józsefet*; nyír-megyesiben: *Ilosvai Aladár* és *Kovássy Illést* (uj); a kántorjánosiban; *Csujá Imre* és *Hetey Józsefet* (uj); géresiben: *Herskovics Miksa* (uj) és *Schvarcz Ignácot*, a hoszufalusiban: *Szieber Bertalant*; f.-gyarmatiban: *Nagy Ottó*, *Szabó Zsigmond* és *Bornemissza Imrét*; tiszba-becsiben: *Nagy Eleket* (uj), *Bartha József* és *Szekeres Ferenczet* (uj). *dobraiban*: *Gáti Miklós* és *Karancsy Árpádot* (uj); *mezőpetriiben*: *Kosztra Ignác* (uj) és dr. *Jordán Károlyt*; a vitkaiban: *Ruszka István* (uj), *Rácz Ferenczet*; a czégyenyiben: *Stéger Arthur* és *Kitsko Lászlót* (uj); a barlafalusiban: *Heskovics Bernátot*; a gebeiben: *Tivadar Elek* és *Finta Sándort*; a komorzániban: *Majos Károly* és *Fried Samut* (uj); a dióshalmiban: *Péchi István* (uj) és *Dani Györgyöt* (uj); a csekeiben: *Kelemen Sándor* (uj) és ifj. *Tyukody Ferenczet* (uj); a krassóiban: *Rosenblum Miksát*. a kővárremeteiben: *Székely János* (uj) és *Szabó Ernőt* választották meg.

Erzsébet emlék-fák. A kegyelet az elhunyt nemes szívű, feledhetetlen emlékü Erzsébet királyné iránt minden téren impozánsul megnyilatkozott. E kegyelet kifolyása *Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszternek intézkedése is.

melylyel a vármegyék főispánjaihoz és a megyék társadalmának befolyásosabb egyéneire czimezett felhívás alakjában Erzsébet emlékfák ültetésére kéri föl az országnak mindama köreit és vezérflait, akiknek közreműködése az eszmének felkarolására és megvalósítására vezet.

Az uralkodóvá lett vörheny meggátolására a városi hatóság megtette a kívánt lépéseket, s a polgármester, hogy a ragály továbbterjedésének elejét vették, az elemi iskolákat és az ovodákat egyelőre e hó 15-ig bezáratta.

Villamos vasutat akar építtetni a város, Gerster Béla vállalkozóval meg is állapította a szerződés feltételeit, melyek már legközelebb a közgyűlés elé fognak kerülni.

A szinügyi bizottság a jövő szini idényre pályázatot hirdet, mely e hó 20-án fog lajálni. A folyamodó köteles letenni 1000 frt. biztosítékot. Fűtésről és világításról a város gondoskodik. A részletes program a bizottság elnökénél megtekinthető.

A koronás hitelesítés. A jövő év január 1-vel az ugynevezett korona-hitelesítés lép életbe. Figyelmeztetjük a vendéglősöket, kávézókat és pálinkamérőket, hogy az üzletükben használt palackokat és poharakat az előirt hitelesítéssel lássák el. A kik ezt elmulasztják, azok kihágást követnek el s a mértékek elkobzásán kívül szigorú büntetést is kapnak.

A házbér vallomások e hó 9-ig okvetlenül be kell adni a városházán, mert ellenkező esetben a házbér adójukat a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt hivatalból fogják megállapítani.

Nagy karácsonyi kiállítást rendezett **Weisz Albert** üveggereskedő, a *Papoczy-palotában* levő új nagy üzlethelyiségében, mely páratlanul fényes és szokatlan olcsó nagy kiállításánál fogva nagy feltűnést kelt. — A sok szebbnél szebb új ajándék diszmuté, és játék-áru *áregység szerint van csoportosítva*, mely újítás igen nagy előny a karácsonyi ajándékok vásárló nagy közönségre. — Az üzlet régi helyiségében, üvegporcellán-es lámpaárak *átköltözés miatt mélyen leszállított árban adnak el*, mely kedvező alkalmat ajánljuk t. olvasóinknak.

Az ebekre vonatkozó zárlat, mely városunk területén egy veszett kutya garázdálkodása miatt lett elrendelve, a főkapitány értesítése alapján feloldatott.

Az újságírói sorsjáték főnyereményei. Pár nap óta ritka szép látványosságban gyönyörködhetnek a Kossuth Lajos-utcán járók. Ez az újságírói sorsjáték kezelségének kettős kirakata, melyben ki vannak állítva a Budapesti Újságírók Egyesülete által rendezett sorsjáték főnyereménytárgyai. A sorsjáték-bizottság, mely magát kiegészítette *Radisch Jenő*vel az orsz. iparművészeti muzeum igazgatójával és *Keszler József* dr. tanárral, *Jeszenszky István* dr. kir. közjegyző jelenlétében vizsgálta meg a sorsjáték kezelsége által beszerzett nyereménytárgyakat, melyek egytől-egyig Bachruch es. és kir. udvari szállító ékszerész hírneves műhelyéből kerültek ki. A 100,000 korona értékű főnyeremény pompája, szépsége, művészeti kompozíciója valósággal meglepte a bizottságot, s a szakértők gondos megvizsgálás után konstataáltak, hogy értékére nézve is teljesen megfelel a megszabott föltételeknek. Ez a főnyeremény egy ékszer-garnitúra, mely gyémántokkal és hatalmas drága-gyöngyökkel kirakott diademből, nyakékból, karpereczből, mellűből, fülbevalóból és egy gyűrűből áll. Olyan ékszerek, a miket bármelyik fejedelem is büszkén viselhet. A 20,000 korona főnyeremény egy pompás gyémántokkal kirakott nyakék és fülbevaló. A bizottság arra vonatkozólag is konstataálta, hogy ugy ötvösművészeti szempontból, mint értékére nézve egyformán megfelel a föltételeknek. A bizottság ezen kívül a többi nyereménytárgyat is gondosan megvizsgálta s valamennyire nézve a legkedvezőbb véleményt mondotta ki, amit azután a jelenvolt kir. közjegyző jegyzőkönyvébe foglalt. A nyere-

mény-tárgyaknak állandóan sok a bámulója. Főképp az esti órákban, mikor pazar villamos világítás mellett valósággal kápráztató látványosságot nyújtanak. A sorsjáték első huzása már január 4-én megtartatik a Vigadó nagytermében, s így a közönség jól teszi, ha mielőbb ellátja magát sorsjegyekkel, annyival inkább, mert innen-onnan elfogynak, olyan nagy a kelendőségök. Minden sorsjegy, melynek ára csak 50 kr. mind a hat huzáson játszik, s így egy sorsjeggyel hat nyereményt is lehet csinálni. A sorsjáték kezelsége kötelezi magát, hogy a nyereménytárgyakat, ha a nyerő fél kívánja, 20%o levonása mellett készpénzzel visszaváltja. Sorsjegyek lapunk kiadóhivatalában is kaphatók.

Színház.

A „*kisvárosi hírességeket*“ sokan kíváncsian várták. A kíváncsiak kissé csalódtak várakozásukban: a darab nem hatott. Pedig elég jól volt előadva is. *Gömöri, Németh, Krémer, Forrai, Kende és Szelenyi* hatással játszottak. A közönség azonban még se tudott fölmelegedni, s kíváncsiságát legfeljebb azért nem bánta meg, mert *Gömörinek* volt jutalomjátéka. A darab fajtáján, vagy a közönség ráteremtés voltán mult-e a siker? Egyre megy. A halál utáni diagnózis nem érdekel, kivált ha a halottat senki sem siratja, — még a director sem.

A másik előadott két bohózat: „*Pry Pál megházasodott*“ és „*A kölcsönkért feleség*“ mivel sem szerencsésebb. Mindkettő a kevéssé sikerült kópiák közé tartozik. Az előadás igen jól ment. *Gömöri* ugyis mint *Pry*, ugyis mint *Beautiran* dicséretesen állta meg helyét. *Némethnek* minden jelenete sikerült. Említsük még meg *Kende* Angelejét, ki egyéniségének eredetiségével tette acceptabillissé szerepét.

Echegaray „*Foll, mely tisztul*“ c. drámájának előadása nagy sikerben részesült. A ház is megtelt, mert *Lányi I.*-nak volt jutalomjátéka, ki *Mathilde* nagy és fárasztó szerepét szép sikerrel játszotta: áthatotta a szerep lelkét, melynek hivatása nagy szenvedélyek kataraktjai közt hanyattatni, ezekkel küzdve győzni v. elveszni. *Rajz* Fernandóban igen jó alaphangból indult ki, melyből nemes mérséklettel ment át a magasabb régiókba, s mely még a katastrofális pillanatokban se hagyta el és így kerek, amellet erőteljes drámai alakot teremtett. *Kende* *Enriqueta* szerepének néhány momentumát kellően használta ki; az intrikus szerep különben nem neki való. *Timár* rokonszenves *Don Justó* volt. *Keresztési* gyöngén játszott, *Pintér* (Julio) tehetsége szerint, azaz rosszul. Erről a jutalomjátékról elmaradt a sablonos csokor meg a skatulya; de ez ne bántsa a jutalmazottat; a csokor és a skatulya nem karakterisztikonja nálunk az elismerésnek. A sűrűn felhangzó tapsok különben eléggé tanuskodtak arról, hogy a közönség elismeréssel adóz művészetének. Erre az elismerésre büszkébb lehet, mint sokan a — skatujákra.

A „*Holtomiglan*“ c. gyöngye darabban van néhány jó jelenet, melyeket a dicséretes előadás szépen hozott érvényre. *Forrai* *Juliska* szerepében remekül énekelt s művészetével födözte a darab gyöngéit. *Kende* a szabóné szerepében igen kedves volt. *Gömöri* szabója, leszámítva tulzásait ügyes karrikaturát adott, mely folytonos derűtlenségben tartotta a közönséget. *Németh* hordárja teljesen kielégített. Azok közül, kik helyes és szabatos játékkal hozzájárultak a szép ensembléhez, megemlítiük *Ferencczit, Rajzot, Szelenyit* és *Keresztésit*.

Karag „*Hitves*“ c. drámája volt a legutóbbi szinpadí ujdonság. Szinpadí sikere van a darabnak, irodalmi értéke nem sok. Ami a dráma felépítését, elrendezését, hatásos mozzanatokban való gazdaságát illeti, tagadhatlanul elsőrendű alkotmány. Másrészt a sablón nagyon uralkodik benne. A cselekvény gépszerű fejlesztése megöli az alakok igazságát s a merő szinpadí hatásra való törekvés nagy hátránya a drámának. Van benne élet, de hamis élet, van cselekvény, de erőszakolt cselekvény, van szenvedély, de mesterségesen szított szenvedély. Az előadás kissé vontatott volt. Érdeket *Szász Ilon* ujonnan szerződött drámai színésznő fellépte elített. Első fellépése után nem mondhatunk

művészetéről véleményt. Talán elfogultsága, talán a készületlenség volt oka, de játékából hiányzott a szenvedély ereje, s drámai accentusa gyöngye volt. *Rajz*nak a két utolsó felvonásban fényesen sikerült jelenetei voltak, *Kátay* szerepét *Krémer* játszotta el nagy hévvel, mély érzellemmel és sok közvetlenséggel. *Németh* az elszegényedett dzsentri szerepében pompás tipikus alakot mutatott be.

Vidék.

Nagy-Károly, decz. 5.

Ő felsége felszázados jubileumán ünnepi mise volt a róm. kath. templomban, melyet asszisztenciával főtiszt. *Palczer Ernő* pleb. ur mondott. Megjelent a katonaság, a tényleges és tartalékos tisztikar, a megye, város, pénzügy, járásbíró, sorsjegykezelő s a tanuló ifjuság. Mise után kiosztattak az emlékérmek a kaszárnya udvarán, délben pedig bankett volt a megyei kaszinóban, még pedig az udvari gyászra való tekintetből, muzsikaszó nélkül. Megjelent 38 vendég, közöttük a főispán, alispán, járásbíró és pénzügyigazgató. A 4 frt 50 krba került teríték negyedik fogásánál *Bauer* őrnagy Ő felségére mondott takaros köszöntőt.

Adventi bál. A három ízben elmaradt megyei kaszinói bál advent második vasárnapja előtt tartatott meg. Ha áteszik *Szilveszter* estére, bizonyára jobban sikerül.

Vármegyei bizottsági tagok. A mult hó utolsó 3 napján megtartott választásokon 102 megyei bizottsági tag választatott. Köztük 35 új tag s ugyanannyi hivatalos ember u. m. jegyző, szolgabíró, anyakönyvvezető, járásorvos stb. stb. Ma holnap megérjük, hogy a hivatalos személyek fognak praedominálni a megyei virilisták között, akkor aztán a megyei közgyűlések bürokratikus testületekké válnak, melyek telefon-szóra engedelmessékednek a belügyminiszternek s a fennem hirdett demokratság devalválódik papiros malasztá. A parlamentben a hatalmi párt, a megyékben a beamterség fog hatalmaskodni.

Városi megyei bizottsági tagok. Megválasztatott 2 fűszeres, egy iparos, egy gazdálkodó és 2 városi tisztviselő. A független értelmiségi osztályt, mint máskor, most is mellőzték a voksoló urak.

8763./1898 tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szatmármémeti kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Steib Mária** erdődi lakos végrehajtatónak, **Zacher Ignác** erdődi lakos végrehajtatást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében az erdődi kir. bíróság területén levő erdődi 199 számú tjkvben A +1—26 r. sz. a. 210. 289. 569. 683. 973. 1260. 1308. 1665. 1782. 2007. 2134. 2699. 2762. 2915. 3064. 3133. 3165. 3203. 3846. 4067. 4146. 4912. 5164. 5415. 5666. 5945. helyrajzi szám alatt felvett, ház, udvar, kert, szántó-földek, rét, legelő, erdő és káposztás kertből álló ingatlanságokra az árverést összesen 1992 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1898 évi deczember hó 22-ik napján délelőtt 9 órakor Erdőd község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szánkékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%o át, vagyis 199 frt 20 kr. készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szatmárnémetiben, a kir. törvényszék, mint tkvi hatóságnál 1898. évi augusztus hó 17-ik napján

Antal, kir. törvényszéki albiró.

Készletben vannak saját készítményű férfi czipők.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy helyben öt év óta fennálló s jó hírnévnek örvendő

czipész- ÜZLETEMET

Kazinczy-utca 6-ik szám tek. Emerich Tivadar ur bolthelyiségébe tettem át, s azt a téli idény alkalmából a fővárosból a modern kor összes vívmányainak megfelelőleg mindenemű különlegességi bőrökkel rendeztem be.

Műhelyemben állandóan fővárosi munkásokat alkalmazok. Eddigi működéssel az intelligens közönséget szerencsés voltam megnyerni. Lelkiismeretességgel, szakszerűséggel és különösen kiváló pontossággal arra törekszem, hogy a közönséget ezentul is magamhoz vonzzam.

Raktáron tartok mindenemű különlegességi finom és színes bőröket, mi lehetővé teszi, hogy a legjobb és legkönnyebb czipőket is elkészíthessem. — Sürgős megrendeléseket 24 óra alatt is elkészítik.

A n. e. közönség szives pártfogását továbbra is kérve maradtam, kész szolgálattal:

KLEIN IGNÁCZ.
czipész.

Mérték nélküli megrendeléseknél kerétek egy használt lábbeli bekioldése.

Mérték nélküli megrendeléseknél kerétek egy használt lábbeli bekioldése.

Egy jó családból való fiu tanulóul felvétetik.

MINDEN SORSJEGY UTANFIZETÉS NÉLKÜL
MIND A 6 HUZÁSON JÁTSZIK

ÚJSÁGÍRÓK SORSJÁTÉKA

FŐNYEREMÉNY
100.000
KORONA ÉRT.

5 NYEREMÉNY 20.000 KORONA ÉRT.

AZ ÖSSZES NYEREMÉNYEKET KIVÁNA TRÁ 20% LEVONÁSSAL
AVÁLLALAT KÉSZPENZBEN VISSZAVÁSÁROLJA

EGY SORSJEGY ÁRA: 1 KORONA

Huzás föltétlenül már jövő hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

A Szatmári kereskedelmi és ibarbank részvénytársaság Szatmár.

1877/1898. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szatmárnémeti kir. törvénytörvény 1897. évi 11793. V. számú végzése következtében Nemestóthi Szabó Antal ügyvéd által képviselt Nagy-Károlyi önségélyező népbank javára Lindenfeld Mór és neje ellen 46 frt és jár. erejéig 1897. évi szeptember hó 8-án foganasított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 399 frtra becsült következő ingóságok, u. m.: butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szatmárnémeti kir. járásbíróóság 1898. évi V. I. 450/2. számú végzése folytán hátr. 34 frt 97 kr. tőkekövetelés, ennek 1897. évi május hó 30 napjától járó 6% kamatai, 1/3 % váltó díj és eddig összesen 1 frt 20 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig Szatmáron leendő eszközlésére 1898. évi december hó 16-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kiütetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szatmáron, 1898. november hó 26.

Ádám Albert, kir. bir. végrehajtó.

fehéreműim az „ezredéves kiállitáson“

Az őszi és közelgő téli idény alkalmából van szerencsém a n. e. közönséggel tudatni, hogy a

legdivatosabb női ruhaszövetek

nagy választékban megérkeztek, ugyszinte férfi öltönyök és felső kabátokra való,

tiszta gyapjuból készült hazai posztó szövetek,

valamint

valódi szepességi lenvásznak,

damaszt asztal- és ágyneműek gyári árakban, továbbá saját készítményű fehéreműek állandó nagy választékban vannak.

A legszebb menyasszonyi kelengyékét

a legrövidebb idő alatt s legjutányosabban készítem.

Legnagyobb választék szőnyegekéből,

s még nagyon sok mindenféle közhasználatu- és divatezikekből, u. m. függönyök, ágyterítők, paplanok, madráczok, esőernyők, kalapok, harisnyák, keztyűk, téli kendők, alsó ruhák, kötények, zsebkendők, szalagok stb.

A n. e. közönségnek vagyok

kész szolgálattal:

Páskuj Imre

Szövetmintákat és árjegyzéket vidékre bérmentve küldök.

Saját készítésű

Milleniumi éremmel kitüntetve.

Kedvező alkalom.

GYÓRY KÁROLY
ÜVEG- ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR.

Tulhalmazott raktár miatt az itt felsorolt cik-
keket **mélyen leszállított árban** árusítom. Meny-
asszonyi kelengyék, konyhaberendezési cikkek,
petróleum lámpák, majolika és terokota disz-tárgyak,
francia porcellán figurák, evőeszközök, alkalmi
ajándéktárgyak feltűnően olcsó árban. Nagyobb be-
vásárlásoknál külön árengedmény.

Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását
kész szolgálattal
Győry Károly.

Kedvező alkalom.

Mélyen leszállított árak.

Mélyen leszállított árak.

**ORGONA-ÉPÍTÉSI
MŰINTÉZET**
Rieger testvérek

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr. Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolesőbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.
A cég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát
épített, melyek közül **186** esik Ma-
gyarországra, a többi Norvégiába,
Németországba, Romániába, Orosz,
Olasz és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek
ingyen és bérmentve.

A nemzeti

Baleset, Élet és Népbiztosító Társaság
Magyarországi vezérképviselőtének
Szatmár megyei főügynökségét

BOTOS GYULA

ur vette át, az összes ágazatokban
működését a mai nappal megkezdette.

Ugyanott ügynökök fixé fizet-
téssel is alkalmaztatnak.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem
változtatja, szerkezete pontosabb és jobb,
mint a legdrágábbakké.

Ára darabonként **3 forint.**

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óraláncz **60 krajczár.**

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány,
sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás
nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és
kényelmes munka. Bőrbetegségtől meg-
ment. Tartós és pénzt megtakarító.

Darabja **3 forint.**

A penge ***esillagos aczélből és a többi
részei alpaccából vannak.

Egy külön penge hozzá **1 forint.**

Megrendelhető :

Pollák Sándor főbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb. után egy ingyen küldetik.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve :

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bou-
logne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse I. Bécs, IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1898-ik őszi és téli idényre
papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

különösen :

meleg téli **havelokokat**, s. p. finom fekete
palmerstonból ujjak nélkül **18** frt, ujjakkal
24 frt.; ujjakkal és valódi széles prém-
gallérral, bélelve **34** frt.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu-
mok, cingulusok nagy választékban. Vala-
mennyi készítmény a legjobb anyagból,
tartós és díszes kivitelben. **Szövetek méter
számra** is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után olcsón szállítanak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.